

I. FEJEZET

1980 előtt

A Metallica történetét talán azzal kezdhethetnénk, hogy 1973 májusában egy Torben Ulrich nevű, szakállas dán zenerajongó elvitte Lars nevű, tízéves fiát egy római jazzklubba, hogy együtt megnézzék Torben ötvenéves tenorszaxofonos barátjának, Dexter Gordonnak a koncertjét.

Torben Ulrich még harminc év múltán is nevetve idézi fel annak az estének az emlékeit. „Rómában láttam először színpadon Larsot – meséli. – Épp az olasz nyílt teniszbajnokságon vettem részt. Dexter egy night clubban játszott, mi pedig elmentünk megnézni őt; velünk volt még Lars anyja is. Egyszer csak Lars egy szempillantás alatt a pódiumon termett, beleénekelte valamit a mikrofonba, és utána pedig körberohangált a színpadon.” Itt egy kis szünetet tart, és a fejét csóválja: szinte maga sem hiszi, hogy lehetett ennyire bátor ez a kiskölyök. Talán örökölte valakitől. „Egy pillanatig olyan volt, mint egy elszabadult kutya. Mindenkire meglepett.”

Itt dőlt el minden.

Lone Ulrich 1963. december 26-án hozta világra Torben egyetlen gyermekét a dániai Gentoftében. A fiú, akit egyszerűen Larsnak kereszteltek, szerencsésnek mondhatta magát: apja, a nemzetközileg ismert teniszcsillag színészként, zenészként, íróként és festőként is aktív volt. Húsz évig játszott Wimbledonban, éppúgy, ahogyan az ő apja is, a tehetségről pedig, amelynek köszönhetően sikereit elérhette, ma bölcsen ennyit mond: „Mit jelent egy ilyenfajta örökség birtokában lenni? Megpróbálom tágabb értelemben szemlélni.”

Torben Ulrich tehetségét és bölcsességét fia is örökölte; szívesen beszél a teniszlabda ihlető erejéről művészetében: „A labdák képe felidézi az univerzumot, az égbolttal és a bolygókkal. Vizsgálhatod az érzékelés

határait. Továbbá ha megkérdőjelezed azt, hogy a labdajáték a győzelemről és vereségről szól, akkor magának a játéknak a természetét kérdejelezed meg.”

Torben érdeklődött a filmek iránt – 1969-ben közreműködött egy *Motion Picture* című film készítésében –, és foglalkoztatta az akrilfestés is, amit egy 1971-ben elkezdett, majd Párizsban, New Yorkban, Los Angelesben, illetve Seattle-ben kiállított tinta- és rizspapírsorozat, az *Imprints of Practice* illusztrál a legjobban. Torben spiritualitására enged következtetni, hogy indiai zene- és jógatanárokat keresett fel az ötvenes években, ahogy a zen buddhizmust is tanulmányozta a hatvanas években Londonban.

Az Ulrich család sokat utazott, és rengeteg fontos kapcsolatot épített ki. „Zenéltem, mielőtt Lars született, és gyakran jártam Londonba – emlékszik vissza Torben. – Olyan híres angol jazz-zenészeket mondhatok a barátaimnak, mint a harsonás Chris Barber és a trombitás Humphrey Lyttelton. Humphreyval játszottam is az Oxford Street 100.-ban.” A jazzhatások, melyek nagy szerepet játszottak Ulrich saját stílusának kialakításában, tisztán meghatározható forrásból származtak. „Sidney Bechet felvételeit hallgatva sokat tanultam – meséli Torben –, és később személyesen is megismerkedtünk. Már a negyvenes évek végén is nagyon érdekelt a munkássága. Franciaországba utaztam, hogy King Oliver és Louis Armstrong stílusában játszó zenekarokat lássak. Bechet nagyon híres volt arrafelé, én pedig próbáltam minél gyakrabban Párizsba utazni, csak hogy a közelében lehessenek.

Torben és Bechet kapcsolata idővel egyre inkább elmélyült, de a teniszcsillagnak olykor sikerült megdöbbennie is a híres jazzmuzsikust: „Szinte a tanáromnak tekintettem – meséli Ulrich. – Amikor olvasta az újságban, hogy nevetlenül viselkedtem a tenispályán, felhívott telefonon, és jól lehordott.”

Rávilágít Torben extrovertált jellemére az a könnyedség, amellyel a pályán tanúsított „nevetlenség” kérdését kezeli, s ugyanezt a lazaságot véljük felfedezni Lars viselkedésében is, amikor abban a római klubban felugrott Dexter Gordon mellé bohóckodni a színpadra. Aki egyébként nem mellesleg a keresztapja volt.

Az Ulrich család és Gordon életstílusa hasonló volt: gyakran váltogatták lakhelyüket, mígnem Gordon a 70-es években egy időre Dániában telepedett le; Koppenhágában, ahol akkoriban Ulrichék is éltek. „Igény

mutatkozott arra a zenei stílusra Koppenhágában: például volt ott egy Montmartre nevű klub – meséli Torben. – Stan Getz és Bud Powell is fellépett ott időnként. Dexter azután jött Dániába, hogy Ronnie Scott londoni klubjában játszott néhány hétig. Egy egész szcena telepedett oda, és mi voltunk azok a fiatalok, akik a követőik lettünk, és írtunk róluk.” Ulrich újságírói tevékenysége hozta össze őket. „Akkoriban a *Politiken* című lapban publikáltam a jazzról. Dexter az ötvenes évek éjszakai életének ismert figurája lett, és a hatvanas években is az maradt. Sokszor összefutottunk vele.”

A két ember között szoros barátság szövődött, és amikor Lars megszületett, Gordon beleegyezett, hogy a keresztapja legyen, habár később messzire kerültek egymástól, mert Gordon rövidesen visszaköltözött az Egyesült Államokba. Torben erre így emlékszik vissza: „Amikor közelebbi kapcsolat alakulhatott volna ki kettejük között, Gordon már vagy New Yorkban élt, vagy már nagyon beteg volt, de az is lehet, hogy már meghalt addigra.”* A keresztapja emléke mégis nyomot hagyott Larsban: „Lars egyszer elmondta nekem, hogy valamelyik turnén összefutott Lionel Hamptonnal, és megemlítette neki, hogy Dexter Gordon volt a keresztapja – teszi hozzá Torben. – Aztán elbeszélgettek erről valami reggelizőhelyen.”

Larsra kora gyerekkorától fogva komoly hatást gyakorolt a család életében állandóan jelen lévő zene. „Születése napjától fogva zenészek vették körül” – idézi fel Torben. A nagy pillanat 1973-ban, tízéves korában érkezett el Lars számára, amikor a család egyik barátja látogatta meg őket: „Volt egy Ray Moore nevű dél-afrikai barátunk, aki Koppenhágában játszott. Ray vitte el Larsot az első igazi koncertre” – mondja Torben.

A kisfiút annyira elbűvölte az előadás, hogy másnap bement a városba és megvásárolta az előző este látott zenekar új lemezét. Az album címe *Fireball* volt, és a zenekarnak, amely ekkora hatást gyakorolt rá, Deep Purple volt a neve.

Több ezer mérföldre az Ulrich család otthonától amerikai gyerekek és kamaszok egy egész generációján lett úrrá ugyanaz a láz, amit Lars Ulrich a Deep Purple láttán érzett először. A hetvenes évek közepén az amerikai rajongók elvakult követőivé váltak az arénarock olyan

* Dexter Gordon 1990. április 25.-én hunyt el

hazai előadóinak, mint a Kiss, az Aerosmith, Ted Nugent és a ZZ Top. Mindegyikükről elmondható, hogy a kisebb településeken is ugyanakkora erőbedobással léptek fel, mint a nagyvárosokban, s ennek köszönhetően új lemezeik megjelenése egy idő után kivételes eseménynek számított. Ők a brit rockzenekarok nyomdokain haladtak, akik éveket töltöttek azzal, hogy óriási rajongótáborra tegyenek szert Amerikában. Ezt az utat járta végig a Rolling Stones és a Who, majd a Black Sabbath és a Deep Purple, de legfőképp a Led Zeppelin. A Zep hihetetlenül intenzív színpadi előadásainak, méregerős bluesának és elementáris riffjeinek köszönhetően az emberek elfogadták, hogy a brit heavy rock is lehet ütős.

Aki a hatvanas évek elején született, és a szabadelvű életfelfogásáról híres Los Angelesben vagy San Franciscóban élt, illetve kedvelte a rockot, az szinte magától értetődően rajongott a zenekarok iránt. A „heavy metal” koncepciója még mindig egészen újnak hatott a legtöbb rajongó számára, akik boldogan hallgatták Meat Loafot, a Kansast, a Journeyt, a Vanilla Fudge-ot, valamint a Blue Cheert, és nemigen törődtek vele, hogy ezek az előadók a rock mely kategóriájába tartoznak.

David Mustaine, aki 1961. szeptember 13-án született a San Diegótól keletre található La Mesában, épp ilyen rajongó volt. Családi körülményei igencsak eltértek attól, ahogyan Lars Ulrich nevelkedhetett Dániában. Apja állítólag zavart és mentálisan instabil személyiség volt, akinek kiszámíthatatlan viselkedése Mustaine és édesanyja gyakori kényszerű lakhelyváltásához vezetett. Cat Stevens-rajongó lánytestvére 1974-re Dave-et megismertette a popzene világával, azonban őt határozottan idegesítette a popelőadók finomkodása, úgyhogy inkább a rock felé fordult az érdeklődése. Mint oly sok bizonytalan helyzetben élő amerikai tinédzser, felfedezte magának a Led Zeppelint, amiről így számolt be 1999-ben a könyv szerzőjének: „*A Houses Of The Holy* vagy a *Four Sticks** voltak a kedvenc lemezeim... Vagy a Beatlestől a *White Album*. Csak hallgattam őket, és észre sem vettem, hogy közben oda mentem a lemezjátszóhoz, hogy megfordítsam a korongot. Ez ilyen »elme-formáló« időszak volt számomra.”

* Dave valószínűleg a Led Zeppelin cím nélküli, negyedik albumára utalt, amelyiken a »Four Sticks« című dal is szerepel

Később Dave autodidakta módon gitározni tanult, habár volt egy-két döntése, amit a zene iránti, egyre növekvő szeretetének ellenére megbánt: „A Led Zeppelin útba ejtette egyszer a városunkat is, de épp akkor jött ki a *The Song Remains The Same*, és erről a dupla lemezről azt gondoltam, hogy már nem az igazi, úgyhogy nem mentem el megnézni őket. Éppen akkoriban kezdtem úgy képzelni, hogy hatalmas gitáros vagyok, és fogalmam sem volt róla, mennyire becsapom magam.” De a zene iránti megszállott rajongása megmaradt, és a hetvenes évek végén már együtt játszott más muzikusokkal.

Az első sikeres zenekara egy Panic nevű formáció volt.

Mindeközben Kalifornia egy másik részén a kevésbé problémás Mhelyzetű Kirk Lee Hammett is rákattant a rockzenére, igaz, ő csak 1977-ben, tizenöt évesen kezdett gitározni. Az 1962. január 18-án született Kirk egy El Sobrante nevű, San Franciscóhoz közeli völgyben nőtt fel.

Kirk egészen fiatal korától rockrajongó volt, ahogyan ezt 2000-ben egy webchaten felidézte: „Imádtam Jimi Hendrixet, a Kisst, az Aerosmitht és a ZZ Topot, és úgy gondoltam, hogyha le tudnám játszani a számaikat, közelebb kerülhetnék hozzájuk, és megfejthetném a rejtélyt. Amikor megtanulod, hogy hogyan kell előadni valakinek a zenéjét, az a muzika szintjén megadja a válaszokat a kérdéseidre, de más szinteken továbbra is rejtély marad. Úgy éreztem, hogyha játszom a zenéjüket, kapcsolatot létesítek velük.”

A félig ír, félig filippínó Kirknek két testvére volt: egy bátyja, Rick – ő biztatta arra, hogy gitározni tanuljon – és egy húga, Tracy. Apja tengerésztiszt, anyja közalkalmazott volt. A sokat töprengő Hammett már fiatalon kivételes spirituális képességek birtokába jutott, ez azonban nem gátolta abban, hogy lelkesedjen a heavy rock zordabb válfajai iránti is. Keményen dolgozott hangszeres tudásának csiszolásán.

Kirk első gitárja egy katalógusból rendelt Montgomery Ward modell volt, amelyet egy saját kezűleg összebarkácsolt, négyinches hangszóróval felszerelt erősítőn szólaltatott meg. Sokáig játszott ezen a hangszeren, mire sikerült összekaparnia a pénzt egy 1978-as Fender Stratocasterre, amely egy sokkal letisztultabb hangzást tett lehetővé, a Burger Kingnél dolgozva pedig egy Marshall erősítő árát kereste meg. Ekkor érkezett el az idő, hogy zenésztársak után nézzen: a keresgélés akkor ért véget, amikor

találkozott egy Paul Baloff nevű énekessel. A duó elhatározta, hogy megalapítják az Exodus nevű bandát, és el is kezdtek együtt dalokat írni.

Körülbelül három héttel azután, hogy Kirk megszületett, egy Jan és Ray Burton nevű, San Franciscótól keletre élő pár Clifford Lee nevű fiuknak adott életet. Az 1962. február 10-én született ifjabb Cliff volt a legfiatalabb a három testvér közül (a bátyját Scottnak, a nővérét Connie-nak hívták). Az igen aktív életet élő Cliff a Valley Auto House baseballcsapatában játszott, és először az Earl Warren Junior High School, majd a Castro Valley High School diákjaként tanult. A vakációk alatt mindig talált magának elfoglaltságot: a Castro Valley nevű gépkölcsonzóban dolgozott, szabad idejében pedig a barátaival vadászott, zenélt és horgászott.

A legnagyobb változást az hozta a tinédzser Cliff életében, amikor basszusgitarózni kezdett. Előbb zeneelméletet tanult az iskolában, majd az 1978 szeptembere és 1980 januárja közötti időszakban hangszeres tudása is gyorsan fejlődött. Rövidesen a helyi zenekarok is igényt tartottak közreműködésére. Az egyik banda, amelyben játszott, az AD 2 Million volt, egy másik az Agents Of Misfortune (az azonos című Blue Oyster Cult-lemez után) nevet viselte, és ez utóbbiban Cliff mellett egy Jim Martin nevű gitáros is szerepelt, aki később a Faith No More tagjaként szerzett magának hírnevet. Az egyetlen zenekar, amelybe Cliff és Martin jelentős energiát fektetett, az EZ Street nevű formáció volt, amelynek tagja volt még a későbbi Faith No More/Ozzy Osbourne-dobos, Mike „Puffy” Bordin is, habár az ő pozícióját időről időre egy Dave Donato nevű barátjuk töltötte be.

Martin, aki a Faith No More-ban töltött néhány év után ma már a nyilvánosságtól visszavonultan él, tisztán emlékszik ezekre az időkre: „Az első hangszerem egy elektromos gitár volt, ezen kezdtem tanulni 1974 körül, és zenészeket kerestem magam mellé, akikkel együtt jammelhetünk – idézi fel. – Összejöttem egy énekessel és egy gitárossal, akik azelőtt Rolling Stones-feldolgozásokat játszottak, és szóba került, hogy alakítsunk zenekart. A szomszédom dobos volt, úgyhogy bevetük. Találtunk egy basszusgitarórost is, aki később kilépett, és ajánlott maga helyett egy fickót. Őt úgy hívták, hogy Cliff Burton.”

Sokáig hiába kerestek próbahelyet, így végül egy-egy szülő – talán nem túl bölcs módon – megengedte nekik, hogy náluk gyakoroljanak:

„Valamelyikünk szülei mindig belementek, hogy ott próbáljunk. Nagyon kedvesen elnézték nekünk, hogy feldúljuk az életüket – mondja Martin, majd hozzát teszi: – Általában persze elmentek hazulról. Aztán a dolgok rosszra fordultak: Puffy szomszédainak a kisbabája kórházba került, ők pedig azzal vádoltak bennünket, hogy miattunk került kritikus állapotba.” Ahogyan várható volt, az EZ Street nem keltett különösebb feltűnést. Martin így emlékszik vissza: „Játszottunk néhány tehetségkutatón, egyházi ünnepen és partin. Az egyetlen buli, ahol pénzt is kerestünk, Berkeleyben volt, egy International Café nevű lebuiban. Néhány görög vitte azt a helyet. Imádtak bennünket; az összes haverunk eljött megnézni a bulit, mi pedig utolsó cseppig megittunk mindent. Nagyjából tizenöt évesek lehettünk akkor.”

Cliff hihetetlen egyéniség volt, meglehetősen bizarr szokásokkal. Egy zöld Volkswagennel járt, melyet egy hatalmas „Grasshopper”^{*} felirat díszített, a zenei ízlése Bachtól Beethovenen keresztül a legszélsőségesebb rockzenéig terjedt. De az élet árnyoldalai is formálták: bátyja, Scott tizenhat évesen meghalt rákban. Jim Martinnal gyakran együtt lógtak ekkoriban: „Cliff és én együtt töltöttük azokat az éveket, amelyek meghatározóak voltak a személyiségünk formálódása szempontjából. Dave Donatonak is fontos szerep jutott ebben. Így hárman eljártunk egy félreeső faházba a kaliforniai partoknál húzódó hegyekben, hogy furcsa, örült zenével kísérletezzünk. Azt játszottuk, ami épp jött, olyan dolgokat, amelyek ott és akkor pattantak ki a fejünkől. Néhány későbbi Faith No More- és Metallica-szám ezekből a közös jammelésekből született.” Egyes pletykák szerint ezeket az örömmzenéléseket magnóval rögzítették, és egy azóta kiadatlan, *Maxwell Ranch Tapes* címet viselő kazettán ma is megvannak valahol, bár azt kevesen állítják, hogy hallották is volna az anyagot.

Mint a legtöbb ismerősüket, Martint is szórakoztatták Cliff különlegeségei – például a hangszerválasztása: „Egy öreg Rickenbacker basszgitáron játszott, amihez egy »Bass Balls« nevű szerkezetet csatlakoztatott. Ez a »Bass Balls« tulajdonképpen egy automata wah-wah-pedálként funkcionált. Sunn erősítőt használt, amelynek egy darab, 18 inches hangszórója volt.” Ez a különc ember ugyanakkor meglehetősen hétköznapi dolgokat is kedvelt: „Szeretett horgászni és sörözni. Eljártunk koncertekre, hogy megnézzük az új metalbandákat, meg csak úgy lógtunk” –

* Grasshopper: szlengkifejezés azokra, akik füvet szívnak

meséli Jim. Tudott tapintatosan is viselkedni. „A szüleivel élt, úgyhogy igencsak csendben kellett lennünk, amikor náluk voltunk. Cliff mindig rengeteg kaját csinált, aztán szép halkán huligánkodtunk.”

Cliff magabiztos ember benyomását keltette. „Rájött, hogy tetszése szerint képes irányítani a dolgokat, és engem is arra tanított, hogy így gondolkodjak – mondja Martin. – Végül is szétváltak útjaink. Cliff kiszállt az EZ Streetből, én pedig még egy darabig továbbvittem a zenekart, de jöttek-mentek a tagok. Több zenekarban is játszottam; azt hiszem, vagy négy együttesnek voltam egyszerre a tagja, úgyhogy szinte minden este felléptem. Cliffel továbbra is összejártunk jammelni, többnyire Dave Donato dobossal kiegészülve.”

Egy korai EZ Street-bulin a közönség soraiban feltűnt Kirk Hammett, aki az idő tájt alakította meg Exodus nevű, saját bandáját, és zenészeket keresett. Később úgy emlékezett erre az estére, hogy Cliff erősítője felrobbant a koncert közben, a basszusgitáros pedig ahelyett, hogy lesétált volna a színpadról, inkább leült headbangelni az erősítője elé.

Martin nem sokkal később csatlakozott a Faith No More-hoz, miután Cliff beajánlotta Mike Bordinnak, hogy számításba vehetné mint gitárost. De Cliff és Jim Martin kapcsolata továbbra is megmaradt: Puffyval és az FNM basszusgitárosával, Bill Goulddal kiegészítve a San Franciscó-i Mabuhay Gardensben adtak egy koncertet. Az alkalmi zenekar neve költői volt: „Úgy hívtak bennünket, hogy Chicken Fuckers [Csirkebaszók] – nevet Bill Gould. – Sok mindent nem lehet mondani róla, csak egy koncertre álltunk össze: egy óriás jammelés volt az egész. Annyit ittunk és annyi füvet szívtunk, amennyit csak tudtunk, majd felmentünk a színpadra – egyetlen próba nélkül.” És hogyan fogadta ezt a közönség? „Kikészültek. De épp ez volt a cél! Mindenesetre jó buli volt!”

Burtont – akit Gould így jellemez: „egy nagyon-nagyon jó fej gyerek; rendkívül értelmes srác, akinek nagy szíve volt” – egyéb tervek is foglalkoztatták azon túl, hogy poénbandákkal jammel. Kiszállt az EZ Streetből, hogy csatlakozzon egy ismert San Franciscó-i együtteshez, a Traumához, amelyet a többi együttes is nagyra tartott kiváló zenei képességeik miatt. A banda helyi klubokban kezdett nyomulni, és Cliff hamar nagy népszerűsége tette szert a ritmusgitáros „főlé” játszott basszusszólói révén, mivel ez meglehetősen újszerű dolog volt akkoriban. Hamarosan egy lemezkiadó is felfigyelt rájuk, egy Brian Slagel nevű, ambiciózus Los Angeles-i metalrajongó személyében.

Körülbelül kétezer mérfölddel odébb egy Jason Curtis Newsted nevű tinédzser hasonló lelkesedéssel tanulta, mi is az a rock. 1963. március 4-én született a Michigan állambeli Battle Creekben, utána tizennégy éves koráig Niles városában nevelkedett, majd a család 1977-ben Kalamazoo-ba költözött, abba a városba, ahol a világhírű Gibson gitárokat gyártották. Nagy valószínűséggel ez inspirálta Newstedet arra, hogy hangszert ragadjon. Új otthona egy farm volt, ahol Jason szeretett a család lovaira vigyázni: aktív, sportos életet élt két bátyja és húga társaságában. A testvérei vezették be a zene világába is (állítólag az Osmonds és a Jackson 5 voltak a család kedvencei), emellett a szüleinek, Bob és Jo Newstednek még egy zongorájuk is volt.

Annak ellenére, hogy Jason a jó tanulók közé tartozott, a kalamazoo-i iskola nem volt épp ínyére, és érettségi előtt ki is maradt onnan (azóta leérettségizett). A zene alternatívát jelentett a tanulással szemben, bár kezdetben nem tűnt úgy: Jason első zenei próbálkozása kudarcot vallott a basszustanulás terén (példaképe, Gene Simmons, a Kiss basszere miatt választotta ezt a hangszert), és apja zongoráján sem mutatkozott túl tehetségesnek. Következő alkalommal azonban kitartóbbnak bizonyult, és Tim Hamlin nevű, alkalmi gitárokodó barátjával együtt beszálltak egy helyi zenekarba, a Gangsterbe.

Miközben Lars Ulrich továbbra is az anyagi biztonságot nyújtó családi fészekben nevelkedett Koppenhágában, Dave Mustaine családja egyik szemét a kiszámíthatatlan apán tartva a következő költözését tervezte, Kirk Hammett El Sobranteben gyakorolt a gitárján, Cliff Burton a Bay Area erdeiben csavargott Jim Martinnal, Jason Newsted pedig a tökét vakargatta Michiganben, egy másik családnak is az élet kemény kihívásaival kellett szembenéznie, és a szülők az egyetlen menedéket az istenhitben vélték felfedezni. A Christian Science (Keresztény Tudomány) elnevezésű vallási csoport tanainak követőivé váltak, így a spirituális egyensúlyt és az öngyógyítás erejét tartották a legfontosabbnak.

Virgil és Cynthia Hetfield három gyermekükkel, Daviddal, Jamesszel és DeDe-vel éltek Los Angelesben. Virgil kamionsofőr volt egy saját, kis áruterítő céggel, a felesége pedig énekesnő. Középső fiuk, James Alan 1963. augusztus 3-án született, és az alatt a két év alatt, amíg zongorázni tanult, hamar kiderült róla, hogy tehetséges, bár ennek, mármint a zon-

gorázásnak, végül nem lett folytatása. Több sikert hoztak próbálkozásai bátyja, David dobszerkóján (a srác akkor már egy zenekarban játszott), de a legjobb döntésnek végül mégiscsak az bizonyult, hogy gitározni kezdett.

James, aki mindig is úgy nyilatkozott, hogy szülei imádták és támogatták őt, mélyen felkavarta, hogy apja és anyja 1976-ban elváltak. A következő évben beiratkozott a Los Angeles-i Downey High School középiskolába, ahol legalább újra találkozhatott olyanokkal, akikkel megoszthatta a rockzene – különösképpen a Kiss és az Aerosmith – iránti rajongását: Dave Marrsszal és Ron MacGovneyvel. Előzőleg az East Middle Schoolban ismerték meg egymást, ahol James arról volt nevezetes, hogy a zenei osztályban egyedül ő tudott gitározni. Ron 1993-ban a *Shockwaves* rádió munkatársának, Pat O'Connornak azt nyilatkozta: „Amikor 1977-ben elkezdődött a tanév, mindenki tartozott valamilyen klikkhez: a pom-pom-lányok, a sportolók, a rezesbanda tagjai. Meg voltak azok, akik nem tartoztak sehova. Mint például James meg én.” Mint „kirekesztett”, Hetfield az Aerosmith zenéjében keresett menedéket. McGovneyt idézve: „Egy totális Steven Tyler-őrült volt. A barátunk, Dave Marrs pedig totális Kiss-őrült. Mindig is gúnyolódtak azokon a zenéken, amiket én hallgattam, úgyhogy viszonzásként mondtam nekik, hogy bekaphatja a Kiss és az Aerosmith is. Ez így ment oda-vissza.” Ahogy James gitártudása csiszolódott, úgy kezdett egyre inkább eljátszadozni egy zenekar alapításának gondolatával.

James a szülei vallása miatt is kívülállónak számított. Ahogyan később a *Playboy*nak nyilatkozta: „A Christian Science szellemében neveltek, ami egy furcsa vallás. A legfontosabb szabály az, hogy Isten mindent elrendez. A tested csak egy héj, nincs szükséged orvosokra. Elidegenítő volt, megérteni pedig nehéz. Testnevelésből felmentettek – nem focizhattam. Furcsa volt, hogy nem mehettem testnevelésőrára, miközben az összes kölyök azt kérdezgette: »Miért nem jöhetsz? Nyominger vagy?« Gyerekként a csapat tagja akarsz lenni. Ők meg mindig csak sutognak a hátad mögött, hogy nem vagy egészen százas. Ez nagyon lehangoló volt. Az apám vasárnapi iskolában tanított – nagyon rajta volt a dolgon. Így rám kényszerítették ezt is. Voltak ilyen foglalkozások, ahol Isten jótéteményeiről kellett beszámolni. Egyszer felállt egy kislány, akinek eltört a karja, és azt mondta: »Eltört a karom, de nézézétek, most már sokkal jobb.« Pedig hát szét volt roncsolódva. Most,

hogy belegondolok, elég nyomasztó volt az egész.” Ezek a – később dalokban elhíresülő – élmények rányomták a bélyegüket James későbbi életére és zenéjére.

Hetfield 1980 körül alapított egy Obsession nevű zenekart, amelybe a barátait, Ron és Rich Velozt vette be mint basszusgitárost, illetve dobost, valamint egy másik gitárost, Jim Arnoldot. A Veloz fivérek garázsában tartott próbák során James énekelt és gitározott. A Black Sabbath, a Led Zeppelin és a Deep Purple olyan dalainak nyers interpretációit adták elő, mint a »Never Say Die«, a »Communication Breakdown« és a »Highway Star«. Ezenkívül nyomtak még Thin Lizzy- és UFO-számokat is. Jim Arnold, Ron Veloz és Hetfield felváltva énekeltek, hogy a zenekar megállapíthassa, melyikük a jobb. McGovney, Hetfield közeli barátja roadolt az Obsessionnek, amikor a hátsó kertben adtak koncertet, és jelen volt a próbákon is Velozék házában. Rich és Ron felszereltek egy kis színpadi világítást a garázsukban, amit ő és Dave Marrs kezelt egy házilag összeeskábált kapcsolótábláról. De a Veloz fiverekkel való együttműködés nem volt hosszú életű, így tizennyolc hónap után James, Jim Arnold és ez utóbbi fivére, Chris leléptek, hogy egy másik bandát alapítsanak Syrinx néven, amely kizárólag Rush-feldolgozásokra specializálta magát. És amely szintén nem működött sokáig.

Sem az Obsessiontól, sem a Syrinxtől nem maradtak fenn felvételek, legalábbis senki nem tud ilyenekről; ha azonban mégis felbukkana egy, minden bizonnyal meglepetést okozna a Hetfield mostani, melodikus hangjához szokott Metallica-rajongóknak. Jamesnek akkoriban meglehetősen erőtlen volt a hangja, ráadásul arra, hogy tisztán kiénekeljen egy hangot, és azt hosszabban ki is tudja tartani, elég kevés remény mutatkozott. Egy darabig nem is nagyon nyílt alkalm a fejlődésre, mert a Hetfield családot egy tragédia is sújtotta: nem sokkal azután, hogy James kilépett a Syrinxből, az édesanyja meghalt rákban. Ron McGovney nem emlékezett rá, hogy barátja említést tett volna édesanyja betegségről: „Fogalmunk sem volt róla. Eltűnt vagy tíz napra, mi meg azt hittük, hogy vakációra ment. Amikor elmondta, hogy épp most halt meg az édesanyja, le voltunk döbbenve.”

Az akkor tizenhat éves Hetfield az iskolai öltözőszekrényeknél futott össze a barátaival, amikor elmondta nekik, hogy elköltöznék, és másik iskolába is fog járni. „Teljesen ledöbbszentünk, szóhoz sem jutottunk – meséli Ron. – Azt mondta, hogy ki kell ürítenie a szekrényét, és a bátyjá-

val együtt elköltöznek Breába, s ott a Brea Olinda High Schoolba fognak járni. El sem akartuk hinni.” A költözés meg is történt, de McGovney hétvégként továbbra is találkozott barátjával.

Időközben Dave Marrs megpróbálkozott a dobolással. „Rettenetesen szoltunk – idézi fel Ron. – Bár James vélhetőleg megsínylette ezt az időszakot, úgy tűnt, hogy az új iskolába történő átigazolása ösztönzőleg hat rá zenekarával kapcsolatban. Miután a Brea Olindában összejött egy Hugh Tanner nevű gitárossal, alapított egy másik zenekart – a tipikusan metalos hangzású – Phantom Lord néven, és rávette Ront, hogy basszusgitározzon. „Én mondtam neki, hogy gőzöm sincs arról, hogyan kell basszusozni, és ráadásul basszusgitárom sincs – meséli Ron. – James reakciója az volt erre, hogy majd ő megtanít, hogyan kell játszani, úgy-hogy béreltünk egy basszgitárt és egy erősítőt a Downey Music Centerben, és James megmutatta, mit kell játszanom.” McGovney elmondása alapján Hetfield a Phantom Lorddal került a legközelebb ahhoz, hogy komoly csapatot hozzon össze. „Hugh Tannerrel csak egy rövid ideig jammeltünk – egyébként ő egészen jó gitáros volt –, aztán feladtunk egy hirdetést, hogy gitárost keresünk. Egy Troy James nevű fickó jelentkezett és szállt be a bandánkba.”

Néhány hónap múlva James zenekarában újabb változás történt. Rájuk mosolygott a szerencse, amikor McGovney szülei, akiknek három házuk volt a környéken, megengedték, hogy ingyen lakjanak az egyikben, amely az új, US 105-ös autópálya építése miatt lebontásra várt. „Ez akkoriban volt, amikor az állam úgy döntött, hogy kisajátítja a szüleim házát az új országút építése miatt. Ők pedig azt mondták, hogy a lebontásig odaköltözhettek – meséli Ron. – Miután leérettségiztünk, James és én beköltöztünk, és a garázst próbahellyé alakítottuk. Leszigeteltük, gipszkarton falat húztunk rá, James a gerendákat feketére, a mennyezetet ezüstre, a falakat pedig fehérre festette, valamint piros padlószőnyeget fektetett le.”

Ahogy berendezkedtek a McGovney-házba, Phantom Lord helyett Leather Charm lett a nevük, zenéjük pedig glamrock-hatásokat mutatott, „leginkább a Mötley Crüe, a Sweet és egy Girl nevű angol zenekarét. Egy csomó feldolgozást is játszottunk, mint például a ›Pictured Life‹-ot a Scorpionstól, a ›Wrathchild‹-ot meg a ›Remember Tomorrow‹-t az Iron Maidentől és a ›Slick Black Cadillac‹-et a Quiet Riottól.”

Hetfieldből ekkor tört elő az a korábban palástolt készítés, hogy inkább frontember legyen, mintsem mikrofonállványhoz kötött gitáros:

„Énekes-frontember akart lenni, így Troy James maradt az egyetlen gitáros. Elkezdtünk három saját számon dolgozni, az egyik, a ›Hit The Lights‹ később egy Metallica-szám lett. A másik a ›Handsomen Ransom‹ volt, a harmadik pedig a ›Let’s Go Rock ’n’ Roll‹ – idézi fel Ron. – Mondjuk, egy koncertet sem adtunk. Közben Jim Mulligan úgy döntött, hogy ő valami progresszívebb, Rush-féle zenét akar játszani. Igazán jó dobos volt, nagyon technikás- és szerintem akkoriban úgy gondolta, hogy mi túl heavyk vagy túl glammek vagyunk neki.”

Ami Jamest illeti, ő inkább stadionrock-rajongó volt. Ahogyan azt a *Rolling Stone* magazinnak elmondta: „Valószínűleg a legemlékezetesebb [koncert, amire emlékszem] a California World Music Festival volt. Egy kétnapos rendezvény. Az első este Ted Nugent és Van Halen lépett fel... vagyis nem, az Aerosmith. Tizenöt vagy tizenhat éves voltam. Egy have-rommal mentem, aki drogot árult. Letépte a jegye egyik sarkát – ilyen szivárványszínű széle volt –, apró darabokra vágta, aztán pedig eladta mint LSD-t, a pénzt meg sörre költötte. Hatalmas Aerosmith-rajongó voltam. Nem akartam elhinni, hogy olyan közelről láthatom őket. Anynyira előrementem, amennyire csak tudtam. Volt valami varázslatos abban, hogy élőben láthatom őket, és nem csak a képeiket nézegetem a lemezborítón. Főleg Joe Perry jelentett óriási élményt. Az az ember nem tud nem cool lenni. És emlékszem, azon is teljesen elképedtem, hogy Steven »motherfuckers«-nek szólította a tömeget. »Ne má! Tényleg? Ilyet lehet?« – gondoltam magamban?”

Az elkövetkező három évtizedben James vegyes érzelmekkel tekintett vissza fiatalkori éveire. Próbálta felmérni, vajon milyen hatással volt a sok lelki gyötrellem jellemének alakulására. Tinédzserként valószínűleg a szokásos ifjúkori lázadásra ösztönzte, és arra, hogy egyfolytában újabb és újabb élményeket szerezzen magának. Ahogyan legtöbb kortársa emlékszik: James a tinédzserévei végére bulizásban és sörivásban igen szép eredményeket ért el. Gene Hoglan dobos, aki később olyan zenekarokban játszott, mint a Dark Angel, a Death, a Testament, a Strapping Young Lad és az Old Man’s Child, valószínűleg a legelső, aki élménybeszámolóval tud szolgálni arról, milyen volt akkor a fiatal Hetfield: „Egy házibulin talákoztam egyszer Jamesszel 1981-ben. Ozzy Osbourne épp egy héttel azelőtt játszott arrafelé a Motörheaddel. Megláttam őt, ahogy egy saját kezűleg készített Iron Maiden-pólóban járkált ide-oda. »Hol szerezted ezt a pólót?« – kérdeztem tőle.” Hetfield, aki néhány évvel idő-

sebb volt a bevallottan koravén Hoglannél, durva és barátságatlan stílusban válaszolt. „Csak annyit mondott, hogy ő csinálta, és továbbállt. Én azonban tovább akadékoskodtam: »Hol csináltad?« Mire ő: »A suliban.« Mire azt mondtam neki, hogy van nálam tíz dollár – ami akkoriban sok pénznek számított –, odaadom neki a pólóért, de nem ment bele.” Gene kitartó kölyök volt, és tovább erősködött: „Erre azt mondtam neki: »Oké, itt a tíz dolcsi, csinálj nekem is egy ilyen pólót.« »Húzz má’ a faszba!« – vetette oda. Én meg az egész buli alatt le nem szálltam róla. »Haver, annyira jó, hogy végre találtam valakit, aki szintén odavan az Iron Maidenért! Nem sokan hallottak az Iron Maidenről. Csinálj már nekem egy pólót!« Ő azonban nem engedett, így a végén feladtam.” Hoglan otthagya Hetfieldet a sörével, és odébbállt. A tinédzser Hetfield vagy túl gögös volt ahhoz, hogy idegesítő kölykökkel haverkodjon, vagy csak szimplán jobban érdekelte az ingyencia. „Aztán nyolc hónappal később láttam játszani egy koncerten – mondja Gene. – »Bassza meg, ez az seggfej, aki nem akarta nekem megcsinálni az Iron Maiden-pólót!«, gondoltam magamban.” Persze mindezt ma már nevetve idézi fel.

Eric Peterson, aki a Testament nevű metalbanda gitáros-dalszerzője lett, a kicsit idősebb Jamesre így emlékszik vissza: „Jamesszel eljártam ilyen hordópartikra (ez lényegében abból állt, hogy egy társaság körbeült egy sörshordót, és addig ittak, amíg ki nem ürült), aki akkoriban egy darabig az unokahúgommal járt. Fasz csávó volt, vicces egy alak.” Hogy milyen partiállat is volt Hetfield? Amilyen egy kialakulatlan személyiséggel rendelkező ember lehet. „Biztos vagyok benne, hogy most már nem ilyen – idézi fel Eric –, de akkoriban állandóan bőfögött, mexikói kajáldákba járt, és ha bulizni ment, akkor biztosan a sörcsap körül ólálkodott, és egyfolytában baromkodott.”

A kocka tehát el volt vetve. James elkötelezte magát első számú szerelmei iránt: bulizás és gitározás. És minden örökre megváltozott.

II. FEJEZET

1980–1981

Miközben a fiatal James Hetfield a rockra és a szórakozásra összpontosított, Koppenhágában az Ulrich család élete valamiféle keresztúthoz közeledett. Különböző okok miatt 1980 augusztusában Torben, Lone és Lars összekapolták ingóságait, és Amerikába költöztek; egészen pontosan Newport Beachre, Los Angeles egyik gazdagok lakta negyedébe.

A költözésre már régóta készültek, mert Lars szülei azt akarták, hogy fiuk profi teniszezővé váljon; bár távolról sem ez volt az egyedüli ok, és még csak nem is az elsődleges. „Összetett dolog volt ez – magyarázza Torben. – Akkoriban teniszezőként sokat utaztam ide-oda. Emellett dán zenei újságoknak is írtam, gyakran jártam Londonba és New Yorkba is. Dánia gyakorlatilag a bázist jelentette. Lars nagyszüleinek volt egy nagy háza a tengerparton, Elsinore-tól nyugatra, így a család ott is lehetett, meg a városban is. Aztán Lars elkezdett iskolába járni, így leginkább a városi házunkban éltünk. De a hetvenes évek vége felé a helyzet megváltozott – folytatja Torben. – Lars anyai nagyszülei meghaltak, én pedig egyre többször és többször játszottam a Grand Masters, az idősebb játékosok részére rendezett tornán. Egyre több bajnokságot rendeztek például Hongkongban, és úgy éreztem, hogy egyre nehezebb Dániába hazajutnom a távoli helyekről. Mindemellett, ahogy öregszel, úgy válik egyre stresszesebbé ez a sok utazás. Úgy gondoltam, hogy két torna közt több pihenésre van szükségem.”

Aztán ott volt Lars, akiben megvolt minden tehetség, hogy profi teniszezővé váljon. Figyelemre méltó adottságokkal rendelkezett – talán nem véletlenül –, olyannyira, hogy szülei felkészültek rá, hogy támogassák, ha úgy dönt, ezt a karriert választja. De volt egy kis gubanc: az óta a bizonyos koppenhágai Deep Purple-koncert óta Larsot a rockzene teljesen